

Dato: 29.10.2025

Deres ref:

Vår ref:

Saksbehandler:

Arkivkode:

Eva Næss Karlsen,
tlf. 900 63 086

Høringsinnspill til statsbudsjett 2026

energi- og miljøkomiteen fra Osloregionen IPR

1. Innledning

Osloregionen IPR er et strategisk samarbeid som består av 65 kommuner, inkludert Oslo kommune og medlemmer i alle østlandsfylker. Regionen har til sammen 2,3 millioner innbyggere og Østlandet står for 54 % av den norske verdiskapingen (BNP uten olje/gass). Regionen står for ca. 18 % av de totale utslippene i Norge og 39 % av de nasjonale klimautslippene innen veitrafikk (Miljødirektoratet, kommunefordelte utslippstall for 2023). Over 50 % av utslippene fra veitrafikken på Østlandet er fra næringstransporten (lastebiler og varebiler).

Kommunene i hovedstadsregionen har samlet seg som Norges største interkommunale politiske råd for å samarbeide om felles utfordringer og muligheter. Den 29. august 2024 vedtok representantskapet i Osloregionen IPR nye strategiske føringer for 2025-2028, der visjonen er at Osloregionen skal være en bærekraftig og internasjonal konkurransedyktig region. For å styrke visjonen skal vi utøve bærekraftig lederskap i målene om en flerkjernet region. Samtidig har vi som mål om omstilling til lavutslippssamfunnet mot 2050 og være attraktiv for næringsetablering, investering og kompetent arbeidskraft. Representantskapet i Osloregionen har for 2025 vedtatt tre politisk prioriterte saker; Oslofjorden, energi og jernbane.

Alle 65 kommuner i Osloregionen er en del nedbørsfeltet til Oslofjorden, der mange står foran betydelige investeringer i nitrogenrenseanlegg. Vårt innspill i energi- og miljøkomiteen vil i hovedsak legge vekt på vår bekymring for Oslofjorden. I høringen vil vi også gi merknader til budsjettforslag fra Energi-departementet.

2. Merknader til Statsbudsjett 2026

2.1. Merknader til kapittel 1420 – Miljødirektoratet

Oslofjorden er i en alvorlig økologisk krise. Overgjødning, oksygensvikt og tap av arts mangfold truer fjorden andre sårbare vassdrag, både som naturressurs og som rekreasjonsområde. Dette er grundig dokumentert av både Miljødirektoratet, Havforskningsinstituttet og Klima- og miljødepartementet selv. Fjorden er syk, og tiltak er tvingende nødvendige.

Blant de viktigste tiltakene som er identifisert, står reduksjon av næringssalter fra kommunalt avløpsvann helt sentralt. Krav om nitrogenrensing er nå varslet for alle store renseanlegg i Oslofjordens nedbørsfelt. Det er en bred politisk enighet om at fjorden må reddes.

Det er utredet et stort felles renseanlegg på Tofte i Asker kommune, som kan ta imot avløpsvann fra 14 omkringliggende kommuner. Dette anlegget kan møte dagens og

fremtidige krav – og rense for medisinerrester og mikrostofer som mindre anlegg ikke vil få krav om. Uten et slikt anlegg vil forurensningen fortsette å renne ut i fjorden i tiår fremover. Kommunene har ulike frister, noe som både skaper usikkerhet og hindrer samarbeid. Vi står ved et veiskille, for kommunene må bestemme seg innen utgangen av 2026. Et felles anlegg på Tofte vil gi større miljøgevinst enn summen av lokale løsninger. Dette og andre renseanlegg krever investeringer, som utgjør større kostnader enn kommuner med dagens økonomi kan håndtere.

Osloregionen IPR etterlyser at Staten tar et helhetlig ansvar, bidrar med finansiering og skaper forståelse for felles løft for Oslofjorden og for vannkvaliteten i vann og vassdrag i hele nedbørsfeltet. Mange kommuner står overfor betydelige investeringer knyttet til renseanlegg. Det er positivt med tilskuddsordning til kommunene for planlegging og prosjektering. Osloregionen IPR mener at det også er behov for økonomisk støtte til etablering av avløpsrenseanlegg.

Verbalvedtak

Osloregionen IPR anbefaler at Stortinget ber regjeringen om at:

1. Staten tar en tydeligere rolle i å koordinere og samordne innsatsen for fjorden enn dagens organisering som fører til fragmenterte og suboptimale løsninger
2. Statlige midler avsettes til utredning og etablering av regionale renseanlegg som imøtekommer dagens og fremtidens krav til rensing, samt utvikle langsiktige tilskuddsordninger for nitrogenrensing og miljøtiltak i hele Oslofjordens nedbørsfelt
3. Utredning av kostnadsdeling etter modellen fra Mjøsaksjonen
4. Virkemiddelapparatet stimuleres til innovasjon, teknologi og næringsutvikling som bidrar til renere hav og vann ved forsterkede finansielle ordninger
5. Det vurderes en midlertidig justering av selvkostregelverket for å muliggjøre raskere gjennomføring

2.2 Merknader på Energidepartementets budsjett – kapittel 1428 Enova, kapittel 1820 Energi og vannressurser og Kapittel 1830 Nett og Marked

Osloregionen IPR mener at regionen må sikres atskillig mer energi i de kommende årene for å nå mål om å bli et lavutslippssamfunn. Utbygging av nett og ny energiforsyning må etableres, også for å ivareta beredskap og samfunnssikkerhet. Samtidig må det settes inn flere tiltak for energieffektivisering og energifleksibilitet. Dette krever tiltak for finansiering og regulering.

Regjeringen foreslår at bevilgningen til Enova reduseres med 1,8 mrd, hvorav 800 mill i støtteordninger for transport, energi mv. Osloregionen IPR mener det er svært viktig at støtteordninger og incentiver til energieffektivisering, økt energifleksibilitet og omstilling av næringstransporten videreføres. Dette er ordninger Enova ivaretar.

Utbygging av nett

Manglende kapasitet i kraftnettet - særlig på Østlandet - truer både eksisterende industri og nye grønne etableringer. Dette bremser det grønne skiftet og svekker Norges konkurransekraft.

Verbalvedtak

Osloregionen IPR anbefaler at Stortinget ber regjeringen om at:

- Hastigheten i utbyggingen av strømmettet økes, med prioritet i områder der behovet for nettförsterkning er størst
- Det utarbeides finansieringsløsninger som avhjelper kostnadene for sluttbruker ved utbedring og utbygging av strøm- og varmenettet
- Lovverket tilpasses fleksible løsninger for kraftdeling i begrensede områder, som industriklynger og næringsparker, slik at energi kan utnyttes mer effektivt

Fornybar Energiproduksjon

Tempoet i utbyggingen av fornybar energi henger ikke med på behovene til den grønne omstillingen.

Verbalvedtak

Osloregionen IPR anbefaler at Stortinget ber regjeringen om at:

- Nasjonale reguleringer og økonomiske incentiver styrkes for å utløse mer fornybar kraft der hensyn til arealbruk tas for å oppnå lavest mulig konflikt

Energifleksibilitet og –effektivitet

Dagens regelverk er ikke tilstrekkelig for å bidra til raskere utvikling for økt fleksibilitet i energibruken. Det satses for lite på løsninger for energieffektivisering i alle sektorer.

Verbalvedtak

Osloregionen IPR anbefaler at Stortinget ber regjeringen om at:

- Lovverket tilpasses og det tilbys støtteordninger for fleksible løsninger for kraftdeling i begrensede områder, som industriklynger og næringsparker, slik at flere energikilder kan samspille og utnyttes mer fleksibelt
- Nasjonale reguleringer, økonomiske incentiver og støtteordninger som bidrar til økt fleksibilitet i energisystemet, som utnyttelse av overskuddsenergi og at sirkulærøkonomi styrkes

Vi takker for muligheten til å gi innspill,

Med vennlig hilsen
Målfrid Baik

Direktør
Osloregionen interkommunalt politisk råd